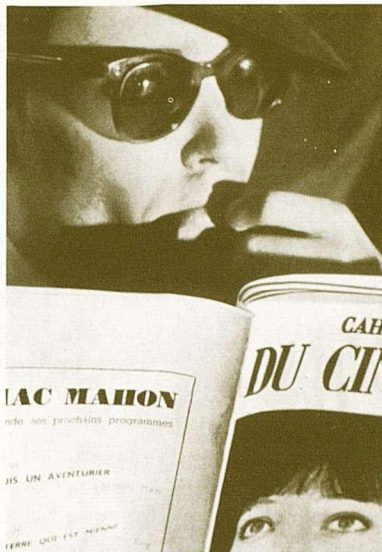

Josep Franco

Allò que Barthes (1977) anomena text, el resultat d'una anàlisi, el comentarista ho anomena espai textual. Al treball d'apropiació que l'espectador opera sobre aquell objecte, ja estructurat, el comentarista ho anomena text. Així la doble presència del text barthesià, com a objecte estructurat resultant d'una anàlisi, es divideix en dos, col·locant al primer de l'ordre d'allò simbòlic i significant, l'espai textual, i al segon, el text pròpiament, de l'ordre d'allò imaginari i no codificat. En l'espai textual, el jo i el món s'hi troben en relació oposada, i fruit d'aquesta oposició neix el sentit, el text personal i intransferible. En el món textual del sentit el jo i el món s'hi troben en relació extensiva, indiferenciada. Allà reina la identitat, en el símbol, en l'espai textual, que sempre ha de sortir guanyadora, tenint com a base estructural per poder fabricar significat la narració com a motor. Jo i món lluiten, com Ulisses. En el text, suara definit en el sentit produït com a conseqüència d'una relació extensiva, jo i món es confonen en el món imaginari, reina la indiferència, la confusió de qui parla i qui escolta, la barreja de paraules i coses. Per al bricoleur manca una altra dimensió en la producció del sentit, aquella que es produeix en el món *real* i que no ens permet de ser ni idèntics ni indiferents, el món de la no-indiferència, on el cos material del significant pesa com una llosa i s'imposa sobre el significat, que deixa de córrer. Per tal d'impostar-se el sentit com a conseqüència del pas del símbol (allò quotidià) a allò imaginari (la ficció), és a dir, de l'espai textual al text, ha d'aparèixer, enmig, imponent com una roca indesxifrable l'enigma, l'escletxa, la badadura, l'absència, la falta, allò real en forma d'estrany freudià, per tal que l'espectador cusi el buit, desplaçat i no-indiferent del seu propi jo, ajupit davant del món. El procés del sentit, així, per al bricoleur té tres fases i no dues com sembla ser per al comentarista. D'altra banda, el cinèfil no se'n surt mai de la repetició, de la identitat.

Per al cinèfil l'espai textual està organitzat (un film, una novel·la), o sigui factible de ser organitzat (una partitura musical, una obra dramàtica), o no presenta la més mínima organització (la naturalesa, una conversa, una relació amorosa), sempre és possible, semiòticament, de ser estructurat lògicament, dialècticament, indiferentment, i constituir-se així en la plataforma prèvia per al salt cap al sentit, cap al text: hi haurà tants textos com lectors, però contextualitzats, autoritzats més o menys. El comentarista acota els límits de la seva interpretació en els marges occidentals i blancs, estatals i europeus, comunitaris a l'aguait de l'estranger. I de l'estranger interior. El comentarista és encara europeu i dialèctic. El bricoleur és ana-dialèctic, dialògic i anarquista. No marca els límits en els estats sinó en les nacions. No és indiferent a l'estranger, i situa la seva interpretació en el lloc triangular on participa també allò *real*. El cinèfil fa una lectura lineal, idèntica. El comentarista la fa de dues dimensions, indiferent a allò estrany a la pròpia identitat. El bricoleur la fa esferoïdal, no-indiferent a allò *real*.

La qüestió del significat no es resol així en l'oposició dialògica de possible o no possible, sinó de lloc de qui té el poder, dialècticament. Així es construeix l'espai textual, es mostra i

es lliga, com un acte continuat de producció/transformació ideològica. En canvi el sentit, atzarós i no productiu, no entra en aquest esquema: el text és el lector: la *intentio operis* i la *intentio lectoris* vénen a coincidir i a gaudir juntes. Ara bé, altra diferència respecte de la visió del bricoleur, per al comentarista aquest goig ha de ser acotat, vigilat i fixat per l'espai textual on va a produir-se l'acte d'aprehensió del desig. *Els límits de la producció del text vénen imposats per l'espai textual* (Carmona, 1991; Company/Talens, 1984). Un objecte no pot imposar els seus significats, però pot acotar i prohibir aquells que seran considerats aberrants. I aquí rau la fal·làcia del comentarista que continua reservant-se per ell tot sol l'aura del procés correcte, que fuig d'allò delirant. Imposa a l'objecte, que ell construeix, els límits de la seva interpretació. Li atorga caràcter unitari el fet de considerar-lo relat. Es constitueix en història pel fet de tenir una base narrativa. Té, per tant, uns límits espacials i temporals i una estructura lògico-narrativa precisa, per exemple, que el fan espai textual. A partir d'aquí, tot és possible de cara al sentit sempre que no oblidem els marcs que ens hem assenyalat. Si els marcs no coincideixen amb la lectura hegemònica de l'espai textual, serà considerada una lectura aberrant i delirant, excessivament interessada. Els marcs de pertinença o no d'un espai textual vénen imposats per la lectura hegemònica, i d'aquí se n'ha de derivar un sentit correcte. Per al bricoleur trencar aquests marcs no és més que renunciar a la lectura hegemònica i establir una lectura dialògica i no dialèctica entre l'obra i el text, entre l'espai textual i el sentit. La comprensió no depèn solament de relacions lògico-narratives i límits espacials temporals, sinó de la posició prèvia que es prengui respecte de la no-indiferència, la indiferència i la identitat. Sense renunciar a les regles de composició es pot trencar el marc de referència des d'on hem d'analitzar i després interpretar un espai textual. □